

Виходить у Львові що
дня (крім неділь і гр.
свят) о 5-ї годині
по полудні.

Редакція і
Адміністрація: улиця
Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся
для франковані.

Рукописи ввертають ся
лиш на окреме ждані
і за зобов'язання оплати
почтової.

Рекламації вказуються
вільні від оплати
почтової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Вісти політичні.

(З Ради державної. — До ситуації. — Спільний виступ держав в справі всіхдній.)

Рада державна вчера дала дискусію бюджету без перешкоди. З 26 бесідників записаних до голосу, промовляло вчера 10, так що палата наміряла нині відбути два засідання т. є. денне і вечірне, аби окінчити перше читання бюджету. В такім случаю відпали четвергове засідання палати, а в понеділок комісія бюджетова могла би вже розпочати постійні бюджетові наради. Загальну увагу звернула на вчерашнім засіданні неприсутність міністра дра Резека на давах міністерських. Причинилося це очевидно до удержання по голосу о міністерському кризі. Бесіди вчера виголошенні не були дуже займаючі. Нині буде промовляти председатель польського Кона. Хід нарад вчерашнього засідання був слідучий: На початку засідання відповів президент міністрів др. Кербер на інтерpellацию в справі пороблення заряджень для подання помочи тим галузям промислу, котрі терплять з причини недостачі замовлень. Др. Кербер сконстатував, що у виконаню інвестиційного закону як та-кож бюджетових прелімінарів, поробили вже різні міністерства приготовлення до численних замовлень на рік 1901. Ті замовлення винесуть разом до 129 мільйонів корон. Однако заходи правителства увінчують ся лише успіхом,

коли палата ухвалить бюджет. Правительство надіє ся, що палата не відкаже своєї співучасти в тій справі. В бюджетовій дискусії промовляв між іншими Румун, пос. Лупул, котрий іменем Румунії заявив ся за німецькою адміністрацією на Буковині, але домагався управильнення національного питання в Австро-Угорщині. Бесідник єсть за реформою права виборчого в дусі заведення безпосереднього тайного голосування при задержанні поки-що поділу на кури. По підм забрав голос посол Пернерторфер і обговорював економічні справи та жалував, що ческо-німецьке питання ще не полагоджене з винни обусторонного шовінізму. По Пернерторфері говорив Катрайн і взвив палату до продуктивної праці. Чеський посол Зазворка говорив по чески а відтак по німецьки про ческо-німецький спір, і заявив, що той спір не може бути полагоджений на основі рівноправності, бо Чехам в ческих краях належать ся більші права як Німцям. За бюджетом промовляли ще Німець Дершатта, Словінець Ферячиц і гр. Сильва-Тарука іменем феодальної шляхти, против бюджету говорив Німець посол Штайнендер. При кінці засідання чеський радикал посол Хоц застеріг ся против уступу посолів промови посла Явореко, в котрій той зробив ческим послам закід, що вносять богато наглих внесень по чески. Бесідник дивувався, що той закід піднесено зі сторони Поляків. Вінци відчитано кілька інтерпеляцій, між іншими посла Бойка до міністра оборони країни, в справі поведення військової старшини з вояками. Слідуюче засідання назначено на пінні.

Парламентарна ситуація все ще не цілком ясна. Противно — можна сказати, що прирівнанню до хвили, коли по скінченю торгів приступлено до бюджетової дискусії, вона тепер затемнила ся і затемнює ся чим-раз більше. Найновішою справою є євентуальне уступлене ческого міністра дра Резека. Першу вість про те принесли Narodni Listy. Ніхто однак не брав її поважно бо того підступу уживали Чехи вже нераз, коли тільки хотіли що-небудь вимусити на правительство. Тепер розходить ся ім о утраквізацію берненського німецького університету. Погрозою уступлення Резека думають они бодай дещо в тій справі уторгувати. хоч отже з парламентарних кругів учевнюють, що на димісію Резека не заноситься ся, то ческа праца твердить цікком інакше. Староческий Hlas Naroda пише: „Міністер Резек, як міністер земляк мав задачу витворити якийсь modus vivendi межи кабінетом Ієрбера а ческим народом. Конферував він з визначними членами ческого клубу, але ті конференції не увінчали ся ніякими успіхами. Отже Резек не хоче брати на себе ніякої одвічальності за дальші євентуальності, що можуть винести як конвенція тих впливів, котрі зневолять Чехів до обструкції. Волить уступити скорше, під за пізно!“

Не давно тому розійшла ся в кружках політичних цоголоска, що Росія і Франція наміряють дати почин до спільної акції всіх держав європейських в справах всіхдніх. Такі переговори мають дійсно вести ся, бо ж се певне, що кожда з держав має якісь претензії до Туреччини. Франція підносить жалоби, що

СІЛЬСКІ ПАВУКИ.

(З польського — Клим. Юноши.)

(Дальше.)

ГЛАВА X,

в котрій бесіда о стрічи Рокити з Васонжком, образелет із брилянтом і оріжніх родах грибів.

Було холодно, дощ сік, сьвіт видавав ся сірий і сумний; збіжа в піль вже цоспрятувано, лише стерні як щітки стояли на рілі, або сіріли сьвіжі поклади і чорпіли ниви з певикопаними бараболями. Денеде громадка худоби пасла ся під доглядом дітвака, що закутав голову в мішок.

Гостинцем, на котрім від дощу поробилися калужі, юхав верхом на малім конята Рокита. Повісив голову і попав в задуму, аж збудив ся з неї тушт кіньських коніт.

Оглянув ся і пізнав в іздци Васонжка. Шляхтич сидів на своєму коні бундючно, каптур від гуні мав на голові, а опасаний був зеленою крайкою.

— Слава Ісусу! — сказав.
— На віки! — відповів Рокита. — А пан Валентий куди в такий дощ?

— Га, брате, потреба на дощ не уважає.
— А вже, правда.

— Я, бачиш, до Копиткова, до потаря; мушу виймити вине, бо треба мені его до справи.

— Охота вам за тими справами заєдно тягати ся.

— А що маю собі жалувати?

— Я лиш одну справу мав, і жите мені вже обридло.

— З ким?

— З Хасклем.

— Ага, то вже була справа? І якже?

— Програв, пане Валентій; велять якісі кошти платити; вйт казав, що мені хату спишуть, худобу з обори виведуть.... або я знаю? Я неучений, неписьменний, стояв як стовці, а жид губу розпуштів, аж судия дзвонив на него і кричав, щоби не гаркотів.

— І щож ти, бідолахо, тепер зробиш?

— Або я знаю? Я радив ся війти, каже: нема що, брате, загоди ся, дай що небудь, наї жде.

— Ну?

— Я ходив до жида; твердий, як камінь, повідає, аби ему грішни трийцять рублів на стіл класти, і вівса, як лиш вимолочу, п'ять кіпців дати і по оковиту їздити.... Ще ріжкі дивні речі приказував!

— Ну, пу!

— Про овес байка; маю в стодолі, вимолочу і віддам, хоче десять фірманок під оковиту, від ізджу, але гроший, що не маю, то не маю. Я був в Чорнім болоті, перевідував поміж жидів.

— Не дають?

— Та де. Навіть слухати не хотять.

— Ой, знаю я іх, брате, як не треба, то самі просять, а як тобі пильно, то їх сокирою не урубаєш. Они спекулюють і крутять, а господарі зводять ся ні на що....

— А вже, що зводять ся....

— І знов ідеш пробовать щастя, Михайлі.

— Та так....

— Гадаєш, що дадуть?

— Дати не дадуть, але одному, саме Беркові, шваг'рови Хасклія, сподобав ся мій кінь.

— Котрий?

— А ось сам той, що на нім сиджу.

— Хоче купити?

— Так. Велів его собі па пинішний день привести.

— Цікаво, кілько дас?

— Обіцює трийцять рублів.

— Що? трийцять?

— Так.

— Алеж той кінь, хоч і не великий, варт між братими п'ятьдесят!

— І я так гадаю! На весну копитківські жиди давали мені за него п'ятьдесят два рублі і чотири золоті, але я не мав охоти продати. хоч мое господарство б'дне, але удержану цару коний задля фірманок.

— Певне, фірманка добра річ. А як прощає коня, то буде тобі брате, тяжко з одним.

— Та я знаю, але що маю робити? Може як запоможу ся до зими, може, продам ялівку і безрогу, та коня куплю, а тимчасом мушу Хасклеви дати, як хоче, бо інакше мене знищить. Питав я съвдущих і письменних, чи можна так чоловіка сссати, як він мене ссе;

Туреччина очевидно старає ся відволіти полагоджене французко-турецького конфлікту, наслідком котрого зірвано навіть дипломатичні зносини; — Росія надармо дождає виконання даних нею вказівок в справі переслідування християн в декотрих провінціях, особливо в Вірменії; Англія займає неприязнє становище з поводу спору о Ковейт; Австрія обвиняє турецьке правительство, що не покарало до тепер виновників нападу на австрійський консул в Прізрені. Нічого отже дивного, що з огляду па всі ті справи повстало гадка акція, которую би спільно мали підняти всі держави.

Нодарі і Сідельник перед судом або обманьства еміграційні.

Коли свого часу всі люди съвітлайші і розумніші остерігали наших селян перед еміграцією, і доказували, що то якесь мантії туманять людей і намавляють до еміграції до Бразилії і Канади лише на то, щоби на них заробити, а їх самих вислати па загибель, то наші люди, звичайно як темні, не хотіли тому ймити віри. Аж тепер може переконає їх процес головного агента еміграційного Сільвія Нодаріго і его спільнника Василя Сідельника, котрі через кілька літ вислали богато тисячів людей за море та пустили з торбами, але за самі грубо розбогатили. Дивним случаем сталося, що верховного агента еміграційного Нодаріго, хоч він італіянський шідданий, судять як-раз в тім краю, з котрого він найбільше людей поробив пещасливими. — В понеділок розпочалась розправа, а акт обжалування представляє справу так:

Братя Сільвіо і Людвік Нодарі займалися в Удіні від 8 літ агентствою еміграційною, а від 1897 р. стали відпоручниками Літурійско-американського товариства перевозового і аж від сей пори розпочали свою діяльність на добре: стали вібити людей з Країни, Галичини, Буковини, Побережжя, Дальматії і Угорщини та хотіли навіть оснувати агентуру у Львові, але правительство не дало приволення.

кажуть, що можна. І чому можна? А они, ті съвідущі і письменні, лиши съміють ся, і повідают: А на що підписував? Був дурний, — тепер терпі!

— І терпіш, бідако — сказав Васонжек зі співчуттям.

— Ой терплю, пане Валентий, терплю. Ні мені ідженя, після спання, після гадки піякої. Працюю, аж у мії кости тріщать, запопадаю як можу, і що з того?... Аби я лиши мав який гріш, зараз віддай ему — і віддаю, а все винен і кінця тому нема. І коби я то хоч взяв, коби до руки дістав, то не було би жалю. Я знав би, що терплю, бо завинив, що мушу віддати, бо взяв, мушу заплатити, бо належить ся. Але, пане Валентий, присягаю на душу, з чистою совістю, що я й третьої часті тих грошей не дістав, які тепер велять платити, а то, що я взяв, то віддав вже подвійно грішми, збіжем, відробив, віделужив. Не богато літ, як він прийшов до села обдергий, а в селі були заможні, спокійні господарі і не один мав трохи гроша покладного, а нині він має гроши, пускає ся па великі гандлі, а половина господарів сходить на дідів. Одні порознівали ся з журби, а інші ходять і дивляться в землю, немов би їм хто на голови поклав каміння. Ой, зле пане Валентий, зле на съвіті....

Васонжек зітхнув, а хлоп розговорившись не переставав, радий, що має перед ким пожалувати ся.

— Вже я, пане Валентий міркував, міркував і нічого не міг виміркувати і ради собі піякої не можу дати. Раз мене якесь лихе манило, щоби або посторонок, або у воду....

— Ей, ей! То не годить ся, Михайлі, дати душу на вічну згубу.

— Не годить ся.... не годить ся.... певне, не годить ся і гріх, але коли щось говорить і намавляє, як живе. Рав був я в цолі і так мене все мутило; лише фігура на межі стояла, Розятіє... хрест съвітний і обудила ся у мії совість і кинуло мене на коліна.... і я став ридати з жалю, як щось у мії відривало ся

Для ведення діла і переписки держали они багато урядників і перекладників та висилили особливо по Галичині множеству листів захвалюючих бразилійський рай та памавляючи до еміграції.

Одним з таких урядників був Болеслав Воркевич, котрій побував короткий час при агенції виїхав до Америки, щоби звідтам дістати успішніше в користь своїх начальників. Найбільше діяльним з помежи агентів братів Нодаріх був Василь Сідельник, син львівського листоноса, котрій знаючи добре наших селян умів писати до них листи і так до них промавляти, що наганяв тисячі в сіть Нодаріх. Приїхавши 1895 до Удіні взявся з такою ревностю намавляти селян і робив все так зручно та успішно, що братя Нодарі взяли его до спілки, в котрій він був аж до послідних днів липня 1900 р. Які інтереси робили агенти на емігрантах найбільшим доказом то, що Сідельник коли приїхав до Удіні, не мав ані сотика а вже в 1900 р. виїхав богачем звідтам і торік купив собі в равськім повіті маєтність варгости около 40.000 корон. А треба ще додати, що Сідельник жив в Удіні дуже по великопанськи.

Сідельник засипав своїми листами найбільше Країну і Галичину а тут повіти гусятинський, тернопільський, бучацький, теребовельський і рогатинський та коросененський і краківський. Крім того вербував він агентів по селах і платив кожному по 5 зл. від одного емігранта, котрого агент намовив. Одним з таких агентів був Николай Круковський в повітігороденськім, котрій так увихався, що в 1900 р. одного дня спровадив до Удіні надзвичайний поїзд з емігрантами і дістав за то від Нодаріх 4.000 зл. Крім того мали агенти ще й на Буковині помічника, котрій видавав газету (моєвофільську) „Народний Вістник“ в котрій уміщав оголошення, а Нодарі платили ему по 5 зл. за кожде оголошене.

Та не конець на тім. Тоті деринікіри уживали ще й інших способів. Они мали своїх людей в Америці і там платили за то, щоби они знов писали листи ніби то від своїх з Америки до селян в Галичині, визиваючи їх, щоби они чим скорше продавали свої

групти та їхали до Америки, де їх жде всяка благодать. — Коли в роках від 1896 до 1900 стали висилати людей до Бразилії, писали до селян в Галичині, що правительство бразилійське дає кождій родині, котра прибуває до Парани, безплатно 100 моргів землі під управу та потрібні знаряддя. Тимчасом то була неправда, бо правительство бразилійське не падавало ніяких групти, а висилало емігрантів лише до плянтацій кави, де мусили тяжко працювати як невільники. Коли котрій з емігрантів не хотів їхати до плянтацій, то правительство лишало его без всякої опіки і помочі.

(Дальше буде).

Н О В И Н Н И.

Львів 30 го жовтня 1901.

— На русский конкурс драматичний надіслано до комісії конкурсу, кромі передше по-даніх 11, ще 12-тий твір п. з.: „Люде! люде!“ — До комісії конкурсу запрошує Виділ краєвий, кромі давніших членів (професорів Грушевського, Колесси, Смаль-Стоцького, Коцюбинського, О. Гончарова, О. Барвінського, В. Шухевича, адв. Оленицького і дра Савчака) ще проф. університету дра Студицького і професора рускої гімназії Ілю Кокорудза. Засідане тої комісії а взагляди признає премії послідує в грудні с. р.

— Людовий університет в Коломиї. Програма популярно-наукових викладів в Коломиї на місяць наділана в отєї: дні 3-го проф. Волод. Масляк: „Старинні Греки і Римляни“ (виклад другий); дні 10-го проф. Волод. Масляк: „Старинні Греки і Римляни“ (виклад посідінний); дні 24-го проф. Іван Віллик: „Вода і складові частини: водень і кисень“. Всі відчити з відповідними демонстраціями, а відбувати-муться як звичайно в салі „Народного Дому“ о 5 годині посполудні. Ветут безплатні.

— З Перемишля пишуть: В неділю дні 27 с. м. відбула ся в Перемишлі послідна ювілейна процесія, а пеоста з черги. Як у всіх попередніх процесіях можна було заважати великий лад, так

в середині і я звивав ся як хробак під тим хрестом і качав ся в поросі, благаючи помиловання.... Якось мені легше стало від того, так що я кілька днів ходив спокійніший і немов би ліпший дух в мене вступив, якесь падія, що може настане яка зміна.... А було так два дні, може три, аж раз стрітив я его вечером....

— Хаскля?

— Так; ішов селом, а був такий гордий, широко стуцав, з гори дивив ся. „Гей — кричить — ти, Михайлі, завтра маєш рапенсько з фірою до мене приїхати“. Ти, Михайлі! Слуга я его, чи що? Така мене взяла лють, така злість, що аж мені очі кровю зайшли; я лиши засипув плястуки, але якось змовк, а він цішов собі до лиха.

— І ти на другий день був з фірою?

— Був, посылав мене цо оковиту до горальні. Великий тягар, кровава дорога, болото аж колодками горнуло, але привіз.

— Чи хоч заплатити?

— Але! заплатити! Казав, що ему належить ся, обіця, що трохи погодить і не буде ущоминати ся які два тижні, аби я лиши ще кілька разів до его горальні поїхав. Я просто в панцині у него, лише не знаю, кілько днів відрабляти, бо кождої хвилі кліче. А в моїй стодолі, то він як у своїй, що велить дати, треба дати і ще в своєму мішку на власних плачах ему занести, а єшодав ся ему теля — дай ему теля, а курка — дай курку. Мала моя жінка дванадцятеро гусей, то сім за цеї гріш купив, а п'ять забрав за процент. Грунтут не маю богато, а мушу для него щільй загін під бараболю давати, також мов то за процент, а й виорати той загін, засадити своїми бараболами, обробити, викопати і відвезти ему до дому, то немов знов за его кречність і за то що чекає.

— Як чекає? Атже взяв процент.

— І я ему так казав, але він має іншу спекуляцію. Він повідає, що то ніби за то чекає і за ту кречність, що від посадження барболя до викопання.

— Бодай єго скололо!

Рокита повісив голову, а по хвилі співав Валентого:

— Пане Валентий....

— Що?

— Від горівки чоловік упе ся, а від води ні?

— Також цітасте! Атже то мала дитина то знає, що правда.

— Ой ні, пане Валентий, неправда то, неправда.

— Чому?

— Одного дня також ізза того Хаскля жаль мене взяв; шум мені в голові зробив ся і в горлі палило, аж язик засох, як кілок. Пішов я до кирпіці, витягнув ведро води і як до него причепив ся, то пив, пив без помірковання, не прирівнюючи, кінь. І в горячку мене зараз вкинуло, съвіт довкола мене крутив ся і я так затачав ся, що ледве до хати потрапив. Зараз на порозі жінка пізнала, що я пивий і окожом мене по голові раз і другий.

— Ого! остра жінка....

— А вже. І я навіть не боронив ся, бо зміркував, що правда. Упав я на постіль як колода; а жінка, хоч прудка, але милосерна, прикрила мене кожухом і так я перележав два дні і дві ночі.

— Від води?

— Від води... I відтак, як я вже отверезів, то ще другі два дні ходив, як побитий, що мені при роботі всю з рук випадало, а дурного клеща не міг я піднести.

— Дивна річ.

— Дивна, пане Валентий, щоби так від води...

— Може хто що вкинув до кирпіці шкідного?

— Ні, бо й люди ту воду плють і коні пашуває ся і худобу, а однако не шкодило.

— Справді, перший раз чую о такій пригоді.

— Послухайте-но, пане Валентий, с другій.

І Н С Е Р А Т И.

„НЕКТАР”

Головний склад у Відні, VI., Webgasse 28.

Товариство для торговлі і складів чаю

Братів К. і Ц. Попов у Москві.

Ц. і к. надворні доставці Австро-Угорщини.

Доставці Двора царсько-російського.

Надворні доставці кор. Вел. королів: Греції, Швеції і Норвегії, Бельгії і Румунії.

Золотий медаль в р. 1892.

Grand prix в р. 1900,

найвища відзнака на загальніх виставах в Парижі,

Grand prix

найвища відзнака на виставі в Антверпені 1894 р.

Золотий медаль

найвища відзнака на виставі в Штокгольмі 1897 р.

Цінник.

Ціни в коронах за одну коробку російської ваги (1 фунт. рос. = 410 грам.)

Вага пачки в фунтах рос.	№ 0	1	2	3	3/4	4	5	6	7	8	Чай з Цейлону
1/1	15·20	11·—	10·—	9·—	8·20	7·60	6·70	5·80	5·20	4·30	6·70
1/2	7·60	5·50	5·—	4·50	4·10	3·80	3·35	2·90	2·60	2·15	3·35
1/4	3·80	2·75	2·55	2·25	2·05	1·90	1·70	1·45	1·30	1·10	1·70
1/8	—	—	—	—	1·05	—·95	—·85	—·75	—·65	—·55	—·85

При закупні за 20 корон, транспорт і опакування безплатно.

ОБРАЗИ СЪВЯТИХ

Важне для родин і шкіл!

Вечеря Господня Леонарда да Вінчі рит. на міди величино 44×80 см. . . . . 12 зр.

Сикстинська Мадонна Рафаеля величини 41×31 см. . . . . 4 зр.

Непорочне почаття Мурілля величини 42×32 см. . . . . 4 зр.

Христос при кирици з Самаританкою Каракчіого величини 37½×63 см. . . . . 4 зр.

Ессе Пото Гвіда Рені величини 49×39 см. . . . . 5 зр.

Христос несучий хрест Рафаеля величини 52×36 см. . . . . 4 зр.

Всі ті образи (штихи) наведених славних мальстрів нові, надають ся дуже добре до шкіл і суть о 50% дешевші як в торговлях образами. Висилаються лише за послалистою вже офорковані. Замовляти у М. Кучабіньского, Львів, ул. Чарнецького.

MAYER'S CONVERSATIONS-LEXIKON

Цяте цілком перероблене і побільшене видане, повне.

В 17-ох дуже хорошо оправлених томах з шкіряними хребтами і рогами, обіймає: **100.000** статей, **17.500** сторін тексту, **10.000** ілюстрацій, карт і плянів, **1000** таблиць і додатків, **158** ілюстрацій хромолітогр., **290** карт.

Крім того два томи доповнюючі і один том спису (Registerband).

Разом 20 томів по зр. 6.

Поява нового видання того твору, однокого в загальній літературі, єсть літератським явищем не малої ваги. Розійшлося його в 4-ох виданнях більше як півтора міліарда примірників і придбало собі заслужену славу, як найвеличавіший сучасний твір, як словар людского знання.

Той лексикон можна дістати в комплекті, всі томи нараз на силату **по 3 зр. місячно.**

Замовлення приймає **А. ЛЯНДОВСКИЙ**, Львів, Пасаж Гавсмана.

СТЕЛЯ

пайновий інструмент сальниковий швейцарський, самограй, поти металеві без гачиків в різних величинах. Продає Соболевский годинникар у Львові, площа Марійска (готель французький).